

Vergaderjaar 2010–2011

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 414

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 januari 2011

Hierbij bied ik u het Inspectierapport doorlichting PI Zwolle van de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) aan¹. De doorlichting vond eind augustus en begin september 2010 plaats. Dit was de eerste doorlichting van de ISt van deze inrichting.

Bij de doorlichting is zowel naar de locatie met mannelijke gedetineerden als die met vrouwelijke gedetineerden gekeken. Het Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) van de inrichting is niet bij de doorlichting betrokken.

Volgens de nieuwe werkwijze voor het aanbieden van Inspectierapporten aan de Tweede Kamer, zoals aangegeven tijdens het Algemeen Overleg van 8 december 2010, wordt in principe twee maal per jaar een gebundelde beleidsreactie aangeboden. Gelet op de aard van dit rapport bied ik u in dit geval het Inspectierapport met een inhoudelijke beleidsreactie direct separaat aan.

Bevindingen ISt

Het algemene beeld dat uit de doorlichting naar voren komt is dat de inrichting een aantal zaken goed op orde heeft. Zo is de bejegening persoonsgericht en het klimaat in de inrichting gemoedelijk te noemen. Het personeel is gemotiveerd en betrokken. Voor het criterium toekennen verlof geldt dat de inrichting het proces, door het registreren van elke stap en het hanteren van checklists, goed heeft ingericht. Volgens de Inspectie staat ook aan de positieve kant van de balans het feit dat de 24 uur per dag in het PPC aanwezige zorgverleners ook voor de rest van de inrichting beschikbaar zijn. Daarmee kan de PI Zwolle een niveau van medische en psychosociale zorg bieden dat ruim boven dat van een gemiddelde penitentiaire inrichting uitstijgt. Andere zaken gaan beduidend minder goed. Op het criterium Beveiligingsvoorzieningen en -toezicht leidt dit

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

bijvoorbeeld tot het oordeel dat de uitvoering niet voldoet aan de gestelde normen en verwachtingen.

De ISt doet in totaal 24 aanbevelingen, waarvan 23 aan de inrichting en één aan de Commissie van Toezicht van de PI Zwolle.

De Inspectie komt op het aspect rechtspositie van gedetineerden tot een redelijk positieve conclusie. Er wordt over het algemeen volgens de aanwezige beleidsdocumenten en procesbeschrijvingen gehandeld. In de uitvoering zijn de belangrijkste aandachtspunten de beperkte mogelijkheden voor schoolgaande kinderen om hun ouders te bezoeken, het niet in de open buitenlucht kunnen luchten door vrouwelijke gedetineerden die in de isoleercel zijn geplaatst en de tekortschietende zorg voor degenen die verblijven in een isoleercel.

Over de interne veiligheid is de ISt redelijk positief. Een aandachtspunt is om beter zicht te krijgen op de effecten van het eigen drugsontmoedigingsbeleid. Daarnaast schiet de agressiebeheersing nog duidelijk te kort. Dit komt vooral door het in het geheel niet doorgaan van de personeels-sport waardoor er aan personeel geen fysieke weerbaarheidstraining wordt aangeboden.

Bij het criterium beveiligingsvoorzieningen en -toezicht heeft de Inspectie met name veel aan te merken op de uitvoering. Door de afwezigheid van werkoverleggen worden Penitentiaire Scherpste en dienstinstructies niet structureel aan de orde gesteld. Diverse werkinstructies worden niet correct uitgevoerd en een onoverzichtelijke situatie op de luchtplaats van de mannelijke gedetineerden maakt dat toezicht conform Penitentiaire Scherpste niet mogelijk is. Ook worden celinspecties onvoldoende uitgevoerd.

Door onderbezetting ontstaan er op diverse terreinen problemen. Een daarvan is het bijna structureel uitvallen van het werkoverleg. Dat is temeer een probleem omdat ook andere vormen van communicatie niet effectief blijken.

Beleidsreactie op de aanbevelingen

De inrichting heeft een plan van aanpak opgesteld waarin alle aanbevelingen die de ISt heeft gedaan zijn opgenomen. Per aanbeveling is uitgewerkt welke actie wordt ondernomen, wie daarvoor verantwoordelijk is en binnen welke termijn de actie dient te zijn afgerond. Hieronder ga ik nader in op de belangrijkste inrichtingsspecifieke aanbevelingen en de acties uit het plan van aanpak.

Aanbevelingen Inspectie voor de Sanctietoepassing

Zoals hierboven aangegeven doet de ISt in totaal 24 aanbevelingen, waarvan er 23 worden overgenomen.

De aanbeveling om gedetineerden die roken niet samen op cel te plaatsen met gedetineerden die niet roken, wordt niet overgenomen. Roken/niet roken is geen criterium voor het al dan niet plaatsen op een meerpersoonscel. Wel wordt bij de plaatsing zo veel mogelijk rekening gehouden met het rookgedrag van gedetineerden. Als het zich toch, bijvoorbeeld in verband met de beschikbare capaciteit in de inrichting, voordoet dat een niet-roker bij een roker wordt geplaatst, wordt bij problemen gezocht naar een zo spoedig mogelijke oplossing.

Met betrekking tot het luchten voor vrouwen die in afzondering zijn geplaatst doet de ISt de aanbeveling deze gedetineerden de gelegenheid te bieden om te luchten in de open lucht. De vestigingsdirectie is in overleg met de Rijksgebouwendienst om te bezien of en hoe tot een noodzakelijke gebouwelijke aanpassing kan worden gekomen. Nu is de tijdelijke maatregel getroffen om die afzonderingsafdelingen te gebruiken die beschikken over luchtkooien die wel de voorziening «open lucht» bieden.

De ISt beveelt aan op zeer korte termijn zorg te dragen voor een duidelijke verantwoordelijkheidstoedeling en regiefunctie voor gedetineerden die in afzondering zijn geplaatst. Naar aanleiding van deze bevinding van de ISt is direct een extra borgingsmaatregel genomen die herhaling moet voorkomen. De begeleiding en verzorging van deze gedetineerden wordt geborgd doordat hiervoor naast een personeelslid uit de bewaardersgroep (BEWA) ook een PIW-er, in principe een ZBIW-er (Zorg- en Behandeling Inrichtings Werker) van de afdeling wordt ingezet. Iedere ochtend wordt in het ochtendrapport vermeld welk personeelslid die dag verantwoordelijk is voor de verzorging in de isoleerafdeling, naast de vaste BEWA-lijn. Door de leiding van DJI zal nauwgezet toezicht worden gehouden op het opvolgen van deze aanbeveling.

Door de Inspectie wordt aanbevolen Penitentiaire Scherpste en de uitvoering van dienstinstructies structureel aan de orde te stellen in het werkoverleg. Verder is de aanbeveling voor alle dienstinstructies versiebeheer in te voeren en erop toe te zien dat dienstinstructies ook goed worden uitgevoerd. De personele bezetting is nu op sterkte. Het teamoverleg vindt structureel doorgang en is de plaats waar Penitentiaire Scherpste en de dienstinstructies onder de aandacht worden gebracht en worden besproken. De leidinggevenden zien nadrukkelijker dan voorheen toe op de kwaliteit van het primaire proces van de leefafdelingen en het proces veiligheid. Zij zullen regelmatig en steekproefsgewijs actief controleren of de dienstinstructies worden nageleefd, zoals bij celin-specties, het tellen van gedetineerden en het luchten. Daarnaast worden de dienstinstructies geïnventariseerd en vastgesteld, zodat alle afdelingen de juiste actuele versie hanteren. Tenslotte worden door de business controller en de kwaliteitsmedewerker gerichte audits uitgevoerd op naleving en uitvoering van de dienst- en werkinstructies.

De vestigingsdirecteur van de PI Zwolle zal mij twee maal per jaar over de voortgang van de implementatie van de maatregelen berichten.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven